

Koristi kopuliranje pa so te-le:

1. Rabi se celo lahko pri vseh vrstah dreves in se hitro napravi.
2. Se že lahko dela, če še divjak ni debelši kakor pesna cev.
3. Celó delo je tako prosto in lahko, da se ga vsaki taki nauči.
4. Imamo za kopuliranje naj več časa, ker se lahko kopulira od oktobra, ko naj hitreje sok v drevu nazaj stopi, do početka maja, Naj boljši čas za kopuliranje je vendar od polovice marca do polovice aprila.
5. Rana zaceli tako hitro in dobro, da se mnogo krat že čez polleta niti več ne pozna, kder se je kopuliralo.
6. Kopulira se tudi lahko vso zimo in celo v sobi.
7. Kopulira se tudi lahko na štreelje, ki se navadno kakor nerabljivi odvržejo,

Kopulirati pa se mora staro drevo s starim in mlado z mladim in požlahtnjenje se naj lože prime, če ste obe vejici jednoletni.

Navadno se kopulira žlahtna vejica z divjakom jednake debelosti. Če pa je pri kopuliranju divjak debelši od žlahtne vjice, ne more ta celega divjakovega reza pokriti, tako kopuliranje se zato ne priporoča, ker potrebuje mnogo časa in truda.

A. Kopuliranje, če je divjak ravno tako debel kakor žlahtna vejica.

To kopuliranje je naj prostejše, ložejše, hitrejše in gotovijše. Žlahtna vejica in divjak se celo jednako nagneno (poševno) vrezeta in se tako skupej zvezeta, da dojde les na les skorja na skorjo in da rez tako dobro pokrije, da je gledati, kakor da bi bilo samo jedno deblo.

Pri kopuliranju se rabi:

1. Prosti prav oster vrtni nož.
2. Žlahtne vejice, ki so že prej nagneno vrezane in ki se naj nahajajo v posodi z vodo.
3. Debela povolna preja, lični ali platneni trak za ovezo, zadnji se tudi lahko po jedni strani namaže z drevesnim voskom namazani se za ovezo lahko rabijo.
4. Drevesni vosek.

B. Pripravljanje žlahtne vejice.

Prereži žlahtno vejico z jednim blizo za palec dolgim nagnenim rezom. Rez se začne za in malo pod okom in se potegne doli. Če je rez celo dober, kar celo ni težko delo, če se le malo vadiš, deni vejico taki v posodo z vodo, da se rez ne posuši. Rez je naj boljši če se vejica z jednim potezajem odreže. Žlahtna vejica se po tem mora na toliko odrezati, da ostanejo samo 2—3 oka na nji in gornji rez se zamaže z drevesnim voskom.

C. Pripravljanje divjaka.

Divjak se naj za jeden pedenj od zemlje odreže, ali če se požlahtnuje vrh, se odreže vejica blizo debela z jednim celo jednakim rezom, kakega smo napravili pri žlahtni vejici, reže se vendar od zdalej gori.

Oba rezaja on namreč na žlahtni vejici in on na divjaku morata biti celo jednaka, tako da pri kopuliranju dojde na tanko rez na rez, les na les.

Prej ko se skupej zložita, se mora žlahtna vejica skoz ustnici potegniti, da se odstrani voda, ki se na rezu nahaja to se mora vendar prav varčno storiti, da se rez z slinami ne pomoči, kar bi znalo škoditi posebno če se tabak kadi.

Zgodovinski spominki za prosto slovensko ljudstvo.

Spisal

Davorin Trstenjak.

Lubina — Leoben.

Lepo mesto Lubina, po nemškem Leoben, (v starih pismih: „in vale Liubina“ in Liubinathal“) eno pošto od Bruka so Slovenci zidati začeli. Že leta 904, se omenja v vstanovnem pismu nemškega kralja Ludwiga. Ko so Nemci Karantano *) (Koroško vojvodstvo) pod svojo oblast spravili, so obilo nemških plemenitašev med Slovenci naselili, da so Slovence kročali, in na zdi držali. Ti plemenitaši so s seboj

*) Karantania, Koroško je tedaj obsegala vse današnje Koroško, vse Štajersko do gore bočke in še prece velik kos Avstrijskega.

prignali dosti družine, in tako se je začejalo ponemčevanje koroških in gornještajarskih Slovencev. Jednemu takošnih plemenitašev Aribu, je kraj Ludwig poklonil v dolini, Lubina 20 puš (kmetij) ze vsemi dvori, hrami, podložniki, travniki, pašniki, ribniki, logi (boršti) mlini, dalje pravico da si je smel v kraju imenovanem: Slatina, kjer se potok jednakega imena v Muro vliva, z zidom ograjen dvor postaviti, dalje ves: Kostico.

Lubina pomenja mesto, kraj med lubi, lobi ležeče, zato Lubno pri gornjem Gradu, Lubelj visoko gora na krajsko-koroški meji, lub, lob v slovenščini poznamenuje goro, breg, hrib. *)

Lubina je spadala pod županijo, ktera se je velela: Hrovat **) (pagus Chrovati). V onem času so že stale v tej županiji vesi: Gline, Trg (forum), Surnik (Zeiring), Kumbence (Köbenz), Gubernice (v fari sv. Marjete pri Knittelfeldu), Gravenšče (po lastinsk: de lapide od staroslov.: grava, kamen), Lobnik, Long-Log pri Judenburgu, Medvedsdort je medvedja ves, Polane, Predegoj, Predoul, Rute, Stajnica, Undrima, Bistrica, Breze, Velisa (mesto Oberwöls), Selnik, Ceče pri Epensteinu, sama slovenska imena in spomini slovenske pridonosti in marljivosti v gornjem Štajeru.

Dopis.

Iz breškega okraja. J. Š. Večkrat slišimo praviti, da si sedajno naše c. k. kmetijsko ministerstvo veliko prizadeva za povzdigo kmetijstva, in sicer posebno po šolah, kar je vse dobro i hvale vredno; jaz priprosti kmet pa, ki tudi skušam težavne sedajne čase, še bolj imenite potrebo napredka v povzdigo kmetijstva, oziroma na naš okraj poznam. —

Da bi nam mladim, pa tudi že bolj starim kmetom nauk hasnil je gotovo; pa ko bi slavno c. k. kmetijsko ministerstvo, na naše pravične pritožbe zastran nam odvzetih pravic služnosti boljše ozir jemalo, bilo bi pri nas kmetijstvo v boljsem stanju, nego je zdaj.

Slišalo se je lani, da je namerjaval sedajni gosp. minister kmetijstva, obhoditi nektere dežele med njimi tudi Štajarsko, kar se pa ni zgodilo; ako bi mi kmetje le enkrat ovake priloznosti doživeli se gospodu ministru ustmeno pritožiti o našem sedajnem stanju, bi, mislim, že kaj dosegli, ker drugače si pomagati več ne znamo.

Drugače je nam pa težko upati boljše prihodnosti, ker se zemljiščini davki zmiraj množijo, pravične zahteve pa le po času dosejajo!

Politični ogled.

Iz štajarskega deželnega zbora.

V 6. seji 3. septembra je dr. Hafner predložil, naj se prošnja okrajnih zastopništev zastran pobiranja vžitnine, ker je zlo važna, taki izroči odboru za deželno gospodarstvo, kar se tudi prime.

Dr. Rechbauer je po tem sporočal v spremembi srenjske postave. V smislu državnih osnovnih postav od 21. decembra 1867 se spremeni §. 4 srenjske postave in §. 6 deželne srenjske postave za mesto Maribor in Celje tako, da se da volilna pravica vsem, ki v kaki srenji stanujejo in tam od svojih dohodkov davke plačujejo. Vse tri spremembe so se brez besedovanja jednodušno sprejele.

Wanisch poroča v imenu odbora za srenjske in okrajne zadeve in nasvetuje postavo, po kateri bi okrajni odbori smeli v izročnem področju preiskavati in pozvedati, srenjskim zastopom zaukaze in vodila dajati in jih — namreč srenje — z globo do 50 gl. kaznovati, ko bi svoje dolžnosti ne bi hotele spolnjevati. Globa pa se mora dati v okrajno kaso. Postava se sprejme (!)

Tudi postava obvelja, ki bistveno pravi, da prestanejo vse postave, ki so branile nektera posestva razdeljevati. Po ti postavi sme vsak svoje posestvo razdeliti kakor mu je ljubo, če temu niso nasproti privatne razmere, brez da bi mu trebelo gosposkega dovoljenja itd.

(*) Ali ni od tod tudi „Ljubljana“, kakor „Poljana“ od polje? Vred.

**) Leta 1130 se v diplomataru sekavskem imenuje plemenitaš: Werinher nobilis de Chrovati.

Ime Werinher je nemško, bržko ne je to slovensko županijo dobil v last od nemških cesarjev, ali pa še je bil staroslovenski plemenitaš z nemškim krstnim imenom.

Dr. Tunner sporoča o postavi, po kateri se smejo že obstoječe privilegije do cestnine in mostnine na necesarskih cestah še nadalje rabiti. Dovoliti pa jih sme namestnija, ako ji pritrdi tudi deželni odbor. Poslanec Stüz nasvetuje, naj deželni odbor natanko pozvedava o štajarskih mitničnih razmerah in naj poroča v prihodnjem zasedanju. Ta predlog podpira tudi F. Brandstetter, katerega zbornica potrди.

Po tem je Schreiner poročeval o proračunu za leto 1868 in Conrad o zadevah zemljišnega odškodovanja za leto 1867, 1868 in 1869. —

V 7. seji 5. sepembra. F. Brandstetter z drugimi deseterimi predlaga naj še se v tem zboru napravi postava, po kateri bi se naj odstranilo vse, kar po srenjski postavi prepoveduje zloženje več srenj v jedno vekšo. Predlog se bo tiskal in kesneje po navadni poti obdeloval.

Na dnevnem redu je postavil načrt zastran dolžnosti domovinskih srenj, po kateri morajo plačati stroške za gon. Izroči se odboru za srenjske zadeve.

Dr. Tunner in dr. Graf sporočata več oddelkov o proračunu za leto 1868, kateri se vsiodobijo. Nasproti se je samo govorilo pri vprašanju za popotni štipendij za dr. Hermana, ki iznese 300 gld., da potovaje okazuje razmere malih obrtnij proti industriji. Tukaj je namreč denarni odbor predložil, naj se zadnjih 100 gld. ne izplača prej, dokler se deželni odbor ne bo prepričal, da je Hermanovo potovanje res nekaj koristilo. Proti temu se podigne ostro besedovanje. Predlog denarnega odbora vendar obvelja.

Pairhuber hoče imeti za akademično bralno društvo 200 gld. podpore. Ta predlog se izroči denarnemu odboru.

Po tem so došle na vrsto prošnje in seja je bila skrivna.

V krajskem deželnem zboru je bilo na vrsti: Vladin predlog zastran šolskega nadzorništva se izroči šolskemu odseku. Volitev cestnega odbora. Sporočilo dežel. odbora več ustanov za slepe na deželni račun; se izroči finančnemu odboru. — Osnova postave zastran zapora občno škodljivih oseb v posilni delavnici se izroči že voljenemu odboru za posilno delavnico. Račun Glavarjeve ustanove za leto 1866—1867 in proračun za leto 1868 se izroči finančnemu odboru. Poročilo peticijskega odbora o prošnji zastopništva mesta Kranjskega zaradi pobiranja srenjskih naklad 20 procentov, kar odbor podpira. — Poročilo deželnega odbora kranjskega o ravnopravnosti jezika v javnih šolah in uradnih na Kranjskem se izdelano predloži zboru.

V 8. seji je Svetec poročal v imenu odbora za pregledanje volitev dežel. poslancev za Postojno, Vrhniko in Lož in je svetoval, naj se volitev Muleja zavrže in sicer zaradi prav važnih vzrokov, ktere je navedel. Temu so se zlo upirali Kaltenegger, Dežman itd. Besedovanje je med temi in narodnjaki bilo prvokrat prav ostro. Pri glasovanju je vendar zmagala narodna stranka,

Na Českem še se deželni poslanci zmirom odpovedavajo poslanstva, tako pred kratkim knjez J. Av. Schwarzenberg, kar je praško zbornico zelo ostrašilo.

Časniki se še na Českem tudi zmirom konfiscirajo in vredniki tožijo in kaznujejo.

V Tirolskem deželnem zboru nima ministerska stranka upati, da bi za svoje predloge dobila večino.

Novičar.

Na čast učiteljev, ki se bodo 15. t. m. v Ljubljani zbrali, bode tamošnje dramatično društvo igralo v čitalnici dve veselji igri namreč: *Ravni pot naj boljši pot* in *Igra pike*. Prvo igro je spisal rajni g. A. Tomšič ljudski učitelj, in ta je za ta shod prav prilična, ker v nji se predstavlja trpljenje revnega vasnega učitelja.

Pomoč ob pravem času. Krajsko gospodarsko društvo je pred kratkim dobilo od kmetijskega ministerstva 150 gld., za ktere si naj nakupi zdravih jajčic od svilnih črvičev in društvo za svilorejo v Metliki ravno toliko v on isti namen. Za podporo srenjsko-vinorejske šole pa je gospodarsko društvo dobilo 400 gld. Na dalje mu je ministerstvo poslalo 3700 gld. za darila, da se podigne živinoreja, od teh gre 2200 fl. naj boljšim bikom, kravam in teletom, kakor je tudi centralni odbor predložil; 1500 gld. pa se naj porabi za to, da se kupijo dobri biki za plemo.

Pravi se, da se v Ljubljani snuje „katoliško bralno (slovensko) društvo“.

Leta 1867 se je v Avstriji izkovalo sledečega denarja: Iz zlata 1,169.940 prostih in 15.949 četverovrstnih zlatov v skupni vrednosti 5,732.935 gld.; iz srebra 4,622.983 gld. v goldinarjih in novih tolarjih; medenega (kuprenega denarja za 9.318 gld.; dalje se je kovalo trznega denarja 1,493.780 lavantinskih tolarjev (tolarijev s podobo Marije Terezije) v vrednosti 3,194.153 gld. Tedaj vsega skupej 13,509.381 gld. Zlate korone se imenovanega leta niso kovale.

Naj vekši živinski trg je v Chicagu v Ameriki. Amerikanski časopisi popisujejo ta trg in pravijo, da ima 220 naših ral v prostoru in da je na tem prostoru sve polno staj za živino. Meseca marca je tamo bilo 20.000 goved, 70.000 svinj in 20.000 ovac na prodajo in pravi se, da je toliko skoraj neprestano živali na prodajo. V stajah lahko pregleda kupec živino, izbrane živine se dene na enkrat po 3 glave na vago.

Kolodvor za železnico, ktera se bode delala iz Čakovca memo Varaždina na Zaprešič, se bode stavil kraj Varaždina na vzhodni strani med Ludbreško in zagrebško cesto. Za to mesto se je odločila večina v ta namen izslane komisije.

Kmetijsko društvo namerjavajo rodoljubi v Špitaliču na Štajarskem napraviti na podlagi zimskih shodov, v kterih so preteklo zimo g. župnik Jaklič v tamošnji šoli farane kmetijstvo učili. Bog daj dober vspeh!

Cerksiško jezero je letos tako suho, da se povsodi lahko z vsakim vozom pelje. Dobrega sena in stelje, je dalo tamošnjim okoličanom, da so prav zadovoljeni. Drugeče je pa tam letina komaj srednja.

Pomenljivo. Ministerstvo ni v nijednem deželnih zborov od sedaj še predložilo decembarske ustave.

Ptujska čitavnica je odhajajočemu svojemu predsedniku Hermanu napravila sijano besedo za slovo, ki je očitno pokazala, da ima Herman tudi med mestjani dosti žive simpatije. Do ranega jutra je bila družba skupaj, dokler da je pridrdral vlak in odnesel preljubljenega razsvitlenca resnice in pravice v tuje kraje.

Se več ostrobe. Narodne Noviny pišejo, da se misli, na dotičnem mestu še ostrejšo postopati proti Čehom. Posebno duhovništvu pre proti karajača šiba zdajnih mogočnikov.

Graf Goluhovski se je zadnje dni delj časa pogovarjal z ministrom notrajnih zadev.

Tržna cena

pretekli teden.

	V Varaž-		V Mariboru		V Celju		V Ptuj	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	40	4	70	4	80	4	50
Rži	2	80	3	25	3	30	3	20
Ječmena	2	80	2	85	3	40	3	—
Ovsa	1	50	—	—	1	80	1	50
Turšice (kuruze) vagan	2	70	3	20	3	—	3	—
Ajde	3	—	5	20	3	80	2	70
Prosa	3	—	3	—	—	—	3	—
Krompirja	1	20	—	90	1	20	1	—
Govedine funt	—	20	—	26	—	24	—	25
Teletine	—	24	—	26	—	28	—	28
Svinjetine črsteve funt	—	28	—	28	—	26	—	28
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	10	—	9	—	8	50	10	—
" 18" " "	—	—	5	55	—	—	—	—
" 36" mehkih " "	6	—	4	50	6	—	7	50
" 18" " "	—	—	3	60	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	40	—	95
" " mehkega " "	—	60	—	50	—	40	—	75
Sena cent	1	20	1	—	—	80	1	—
Slame cent v šopah	1	10	1	10	—	60	—	90
" " za steljo	—	90	—	80	—	50	—	75
Slanine (špeha) cent	40	—	38	—	—	—	—	—
Jajec, pet za	—	10	—	10	—	8	—	8

Cesarski zlat velja 5 fl. 45 kr. a. v.

Ažijo srebra 112.75.

Narodno drž. posojilo 62.80.

Loterijske srečke.

V Trstu 2. septembra 1868: **71 45 56 22 48**

Prihodnje srečkanje je 17. septembra 1868.

V najem se daje

mlin, žaga, pekarija in nekoliko zemljišča. Pogoji se pozve pri lastniku Jožetu Prilšek v Bukovici pri Grizah.